

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL
NÚMERO 49 / SEGONA ÈPOCA / JUNY 2002

Consell de
Mallorca

alimara

Núm. 49

Segona època, juny 2002

Edita: Consell de Mallorca
Departament de Serveis Socials
General Riera, 67
07010 Palma
Tel: (971) 76 07 62
Fax: (971) 76 10 29

Equip editor: Jaume Mateu Martí
Catalina Garcia Garí

Portada: Sense títol
Aleix F. Serra (8 anys)

Maquetació
i impressió: Esment, centre especial de treball d'AMADIP

Dipòsit legal: PM-128-1987

ISSN: 1778-2166

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

TEXT REFÓS DE LA LO 4/2000 I DE LA LO 8/2000, SOBRE DRETS I LLIBERTATS DELS ESTRANGERS A ESPANYA I LA SEVA INTEGRACIÓ SOCIAL

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

El 12 de gener de 2000 es publicà en el "Boletín Oficial del Estado" la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, tot detectant-se durant la seva vigència aspectes en els que la realitat del fenomen migratori supera les previsions de la norma.

Al mateix temps, la nostra normativa s'ha d'adir amb els compromisos assumits per Espanya, concretament, amb les conclusions adoptades pels Caps d'Estat i de Govern dels Estats membres de la Unió Europea els dies 16 i 17 d'octubre de 1999 a Tampere sobre la creació d'un espai de llibertat, seguretat i justícia.

La reforma de la Llei Orgànica 4/2000 parteix de la situació i característiques de la població estrangera a Espanya, no només en l'actualitat, sinó de cara als anys venidors, regulant-se la immigració des de la consideració d'aquesta com un fet estructural que ha convertit Espanya en un país de destinació dels fluxos migratoris i, per la seva situació, també en un punt de trànsit cap a altres Estats, els controls fronterers dels quals, en les rutes des del nostre, han estat eliminats o reduïts substancialment.

D'altra banda, aquesta normativa forma part d'un plantejament global i coordinat en el tractament del fenomen migratori a Espanya que contempla des d'una visió àmplia tots els aspectes que s'hi vinculen i, per això, no només des d'una única perspectiva, com pot ser la del control de fluxos, la de la integració de residents estrangers o la del desenvolupament dels països d'origen, sinó de totes elles conjuntament.

II

La present Llei Orgànica conté tres articles, dedicant-se el primer a la modificació de l'articulat de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, mentre que l'article segon modifica la disposició addicional única afegint una nova disposició addicional, i el tercer adequa els seus Títols i capítols a la reforma efectuada.

La Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, conserva la seva estructura articulada al voltant d'un Títol Preliminar dedicat a disposicions generals i on apareix

---

concretat el seu àmbit d'aplicació, quatre Títols, i es tanca amb les oportunes disposicions addicionals, transitòries, derogatòries i finals. El Títol I recull els articles dedicats als "Drets i llibertats dels estrangers", Títol II sobre "Règim Jurídic dels Estrangers", Títol III "De les Infraccions en matèria d'estrangeria i el seu règim sancionador" i finalment el Títol IV relatiu a la "Coordinació dels poders públics en matèria d'immigració".

III

La modificació del Títol preliminar és una mera millora gramatical en la definició dels estrangers, conservant-se les exclusions de l'àmbit de la llei que s'establien a la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener.

IV

Quant a la modificació del Títol I, el contingut del qual és especialment important, s'ha volgut complir amb el manament constitucional de l'article 13 que estableix que els estrangers gaudiran a Espanya de les llibertats públiques que garanteix el seu Títol I, en el termes que estableixen els Tractats i la Llei, i també la Jurisprudència quant a això del Tribunal Constitucional (sentències del Tribunal Constitucional 107/1984, de 23 de novembre; 99/1985, de 30 de setembre; 115/1987, de 7 de juliol, etc.). S'ha conjugat aquest manament constitucional amb els compromisos internacionals adquirits per Espanya, especialment com a país membre de la Unió Europea.

Els Caps d'Estat i de Govern dels Estats membres de la Unió Europea acordaren el mes d'octubre de 1999 a Tampere que s'havia de garantir un tracte just als nacionals de tercers països que residissin legalment en el territori dels seus Estats membres. Una política d'integració s'ha d'encaminar a concedir a aquests residents drets i obligacions comparables als dels ciutadans de la Unió, i també a fomentar l'absència de discriminació en la vida econòmica, social i cultural, i al desplaçament de mesures contra el racisme i la xenofòbia.

Les modificacions introduïdes en aquest Títol I de la Llei destaquen per la preocupació a reconèixer als estrangers la màxima cota de drets i llibertats. En l'apartat 1 de l'article 3 s'estableix que, com a criteri interpretatiu general, s'entendrà que els estrangers exerciten els drets que els reconeix aquesta Llei en condicions d'igualtat amb els espanyols.

V

Quant al Títol II de la Llei Orgànica relatiu al règim jurídic de les situacions dels estrangers, la premissa que ha informat les modificacions efectuades sobre l'articulat ha estat la d'establir un règim de situacions i permisos que incentivessin els estrangers a entrar i residir en el nostre país en el marc de la regularitat, davant l'entrada i l'estada irregular.

Aquest Títol ha estat adaptat al que s'estableix quant a l'entrada, règim d'expedició de visats, estada i pròrroga d'estada en el Conveni d'aplicació de l'Acord de Schengen, perquè Espanya forma part d'aquest Acord.

S'ha mantingut la situació de residència temporal i residència permanent dels estrangers, introduint-se la possibilitat de concessió d'un permís de residència temporal quan concorrin raons humanitàries o circumstàncies excepcionals.

S'estableix una diferència entre la situació de les persones apàtrides i la de tots aquells estrangers que, no podent ser documentats per cap país, vulguin obtenir una documentació a Espanya que acrediti la seva identitat.

Quant a la regulació del permís de treball que autoritza els estrangers a fer a Espanya activitats lucratives per compte propi o aliè, es clarifica la diferència entre aquest permís i la mera situació de residència legal, essent igualment destacable el tractament concedit en aquest nou text al contingent de treballadors estrangers, establint-se'n unes excepcions sobre la base de circumstàncies determinades per la situació del treballador estranger. En definitiva, s'articula un règim documental que facilita que l'estranger que vulgui treballar en el nostre país, ho pugui fer amb totes les garanties i drets.

Finalment, s'ha modificat, per adequar-lo a la normativa vigent sobre taxes, el capítol IV d'aquest Títol, relatiu a les taxes per autoritzacions administratives. El text de la Llei Orgànica 4/2000 solament feia referència a les taxes per autoritzacions administratives per treballar a Espanya.

VI

En el Títol III, relatiu a les infraccions en matèria d'estrangeria i el seu règim sancionador, s'han introduït modificacions que poden sintetitzar-se en dos apartats: mesures relatives a la lluita contra la immigració il·legal i millora dels mecanismes per evitar la immigració il·legal.

Quant al primer punt, cal destacar dues qüestions distintes, com són les sancions a les companyies de transport i les sancions que es dirigeixen contra aquells que organitzen xarxes per al tràfic d'éssers humans.

La reforma inclou en el contingut de la Llei Orgànica, conformement als compromisos internacionals subscrits per Espanya, com a membre de Schengen, sancions als transportistes que traslladin estrangers fins al territori espanyol sense verificar que compleixen els requisits per a l'entrada.

Quant a les sancions dirigides contra el tràfic de persones, s'introdueixen mesures per aprofundir en la lluita contra aquest tràfic i explotació d'éssers humans, permetent el control de determinades activitats que s'hi vinculen o facilitant la neutralització dels mitjans emprats pels traficants.

D'altra banda, partint que en un Estat de dret cal establir els instruments que permetin fer efectiu el compliment de les normes, en aquest cas d'aquelles que regeixen l'entrada i permanència en territori espanyol, s'ha introduït com infracció sancionable amb l'expulsió la permanència de forma il·legal en el territori espanyol, prenent-se, amb això, incrementar la capacitat d'actuació de l'Estat quant al control de la immigració il·legal, al nivell d'altres Estats membres de la Unió Europea, que compten en els seus ordenaments jurídics amb la possibilitat d'expulsar els estrangers que es trobin en aquesta situació, un criteri que es reflecteix en les conclusions del Consell Europeu de Tampere.

VII

Finalment, quant al Títol IV de la Llei Orgànica, relatiu a la coordinació dels poders públics en matèria d'immigració, s'ha revisat la definició del Fòrum per a la Integració Social dels Immigrants, enfocant la funció de consulta, informació i assessorament d'aquest òrgan vers la integració dels immigrants que estiguin a Espanya, que és un dels principals objectius de la Llei.

TÍTOL PRELIMINAR

Disposicions generals

Article 1. Delimitació de l'àmbit

1. Es consideren estrangers, als efectes de l'aplicació de la present Llei, els que no tinguin la nacionalitat espanyola.
2. El que es disposa en aquesta Llei s'entendrà, en tot cas, sense perjudici del que s'estableix a les lleis especials i en els Tractats internacionals dels que Espanya en formi part.

Article 2. Execució de l'àmbit de la llei

Queden exclosos de l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei:

- a) Els agents diplomàtics i els funcionaris consulars acreditats a Espanya, i també la resta de membres de les missions diplomàtiques permanents o especials i de les oficines consulars i els seus familiars que, d'acord amb les normes del Dret Internacional, estiguin exempts de les obligacions relatives a la seva inscripció com estrangers i a l'obtenció del permís de residència.
- b) Els representants i delegats, i també la resta de membres i els seus familiars, de les Missions permanents o de les Delegacions davant dels Organismes intergovernamentals amb seu a Espanya o en Conferències internacionals que se celebrin a Espanya.
- c) Els funcionaris destinats a Organitzacions internacionals o intergovernamentals amb seu a Espanya, i també els seus familiars, a qui els Tractats dels que Espanya n'és part eximeixin de les obligacions esmentades en el paràgraf a) d'aquest article.

TÍTOL I

Drets i llibertats dels estrangers

CAPÍTOL I

Drets i llibertats dels estrangers

Article 3. Drets dels estrangers i interpretació de les normes.

1. Els estrangers gaudiran a Espanya dels drets i llibertats reconeguts en el Títol I de la Constitució en els termes establerts en els Tractats internacionals, en aquesta Llei i en les que regulen l'exercici de cada un d'ells. Com a criteri interpretatiu general, s'entendrà que els estrangers exerciten els drets que els reconeix aquesta Llei en condicions d'igualtat amb els espanyols.
2. Les normes relatives als drets fonamentals dels estrangers s'interpretaran conformement a la Declaració Universal de Drets Humans i amb els Tractats i Acords internacionals sobre les mateixes matèries vigents a Espanya, sense que es pugui al·legar la professió de creences religioses o conviccions ideològiques o culturals de signe divers per justificar la realització d'actes o conductes que en siguin contraris.

Article 4. Dret a la documentació

1. Els estrangers que es trobin en territori espanyol tenen el dret i l'obligació de conservar la documentació que acrediti la seva personalitat, expedida per les autoritats competents del país d'origen o de procedència, i també la que acrediti la seva situació a Espanya.

-
2. No podran ser privats de la seva documentació excepte en els supòsits i amb els requisits prevists en aquesta Llei Orgànica i en l'Orgànica 1/1992, de 21 de febrer, sobre Protecció de la Seguretat Ciutadana.

Article 5. Dret a la llibertat de circulació

1. Els estrangers que es trobin a Espanya d'acord amb l'establert en el Títol II d'aquesta Llei, tindran dret a circular lliurement pel territori espanyol i a elegir la seva residència sense més limitacions que les establertes amb caràcter general pels tractats i les lleis, o les acordades per l'autoritat judicial, amb caràcter cautelar o en un procés penal o d'extradició en els que l'estranger tingui la condició d'imputat, víctima o testimoni, o com a conseqüència de sentència ferma.
2. No obstant, podran establir-se mesures limitatives específiques quan s'acordin en la declaració de l'estat d'excepció o de setge en els termes prevists en la Constitució, i excepcionalment per raons de seguretat pública, de forma individualitzada, motivada i en proporció a les circumstàncies que concorrin en cada cas, per resolució del Ministeri de l'Interior, adoptada d'acord amb les garanties jurídiques del procediment sancionador previst en la Llei. Les mesures limitatives, la durada de les quals no excedirà del temps imprescindible i proporcional a la persistència de les circumstàncies que justificaren la seva adopció, podran consistir a la presentació periòdica davant de les autoritats competents i en l'allunyament de fronteres o nuclis de població concretats singularment.

Article 6. Participació pública

1. Els estrangers residents a Espanya podran ser titulars del dret de sufragi en les eleccions municipals atenent criteris de reciprocitat, en els termes que per Llei o Tractat siguin establerts per als espanyols residents a països d'origen d'aquells.
2. Els estrangers residents, empadronats en un municipi, tenen tots els drets establerts per aquest concepte en la legislació de bases de règim local, podent ser escoltats en els afers que els afecten d'acord amb allò que disposin els reglaments d'aplicació.
3. Els ajuntaments incorporaran al padró i mantindran actualitzada la informació relativa als estrangers que resideixin en el municipi.
4. Els poders públics facilitaran l'exercici del dret de sufragi dels estrangers en els processos electorals democràtics del país d'origen.

Article 7. Llibertats de reunió i manifestació

1. Els estrangers tindran el dret de reunió, conformement a les lleis que ho regulen per als espanyols i que podran exercir quan obtinguin autorització d'estada o residència a Espanya.
2. Els promotors de reunions o manifestacions a llocs de trànsit públic ho comunicaran prèviament a l'autoritat competent amb l'antelació prevista a la Llei Orgànica reguladora del Dret de Reunió, la qual no podrà prohibir-la o proposar la seva modificació si no és per les causes previstes en aquesta Llei.

Article 8. Llibertat d'associació

Tots els estrangers tindran el dret d'associació, conformement a les lleis que ho regulen per als espanyols i que podran exercir quan obtinguin autorització d'estada o residència a Espanya.

Article 9. Dret a l'educació

1. Tots els estrangers menors de divuit anys tenen dret i deure a l'educació en les mateixes condicions que els espanyols, dret que comprèn l'accés a un ensenyament bàsic, gratuït i obligatori, a l'obtenció de la titulació acadèmica corresponent i a l'accés al sistema públic de beques i ajuts.
2. En el cas de l'educació infantil, que té caràcter voluntari, les Administracions públiques garantiran l'existència d'un nombre de places suficients per assegurar l'escolarització de la població que ho sol·liciti.
3. Els estrangers residents tindran dret a l'educació de naturalesa no obligatòria en les mateixes condicions que els espanyols. En concret, tindran dret a accedir als nivells de l'educació i ensenyament prevists en l'apartat anterior i a l'obtenció de les titulacions que corresponguin a cada cas, i a l'accés al sistema públic de les titulacions que corresponguin a cada cas, i a l'accés al sistema públic de beques i ajudes.
4. Els poders públics promouran que els estrangers residents que ho necessitin puguin rebre un ensenyament per a la seva millor integració social, amb reconeixement i respecte a la seva identitat cultural.
5. Els estrangers residents podran accedir al desplegament d'activitats de caràcter docent o d'investigació científica d'acord amb allò establert en les disposicions vigents. Així mateix, podran crear i dirigir centres d'acord amb l'establert en les disposicions vigents.

Article 10. Dret al treball i a la Seguretat Social

1. Els estrangers que reuneixin els requisits prevists en aquesta Llei Orgànica i en les disposicions que la despleguin tindran dret a exercir una activitat remunerada per compte propi o aliè, i també l'accés al Sistema de la Seguretat Social, conformement amb la legislació vigent.
2. Els estrangers residents a Espanya podran accedir, en igualtat de condicions que els nacionals dels Estats membres de la Unió Europea, com a personal laboral al servei de les Administracions públiques, d'acord amb els principis constitucionals d'igualtat, mèrit i capacitat, i també el de publicitat. A aquest efecte podran presentar-se a les ofertes d'ocupació pública que convoquin les Administracions públiques.

Article 11. Llibertat de sindicació i de vaga

1. Els estrangers tindran dret a sindicar-se lliurement o a afiliar-se a una organització professional, en les mateixes condicions que els treballadors espanyols, que podran exercir quan obtinguin autorització d'estada o residència a Espanya.
2. De la mateixa manera, quan estiguin autoritzats a treballar, podran exercir el dret de vaga.

Article 12. Dret a l'assistència sanitària

1. Els estrangers que es trobin a Espanya inscrits en el padró del municipi on resideixin habitualment, tenen dret a l'assistència sanitària en les mateixes condicions que els espanyols.
2. Els estrangers que es trobin a Espanya tenen dret a l'assistència sanitària pública d'urgència davant la contracció de malalties greus o accidentals, qualsevol en sigui la causa, i a la continuïtat d'aquesta atenció fins a la situació d'alta mèdica.
3. Els estrangers menors de divuit anys que es trobin a Espanya tenen dret a l'assistència sanitària en les mateixes condicions que els espanyols.
4. Les estrangeres embarassades que es trobin a Espanya tindran dret a l'assistència sanitària durant l'embaràs, part i postpart.

Article 13. Dret a ajudes en matèria d'habitatge

Els estrangers residents tenen dret a accedir al sistema públic d'ajuts en matèria d'habitatge en les mateixes condicions que els espanyols.

Article 14. Dret a la Seguretat Social i als serveis socials

1. Els estrangers residents tindran dret a accedir a les prestacions i serveis de la Seguretat Social en les mateixes condicions que els espanyols.
2. Els estrangers residents tindran dret als serveis i a les prestacions socials, tant als generals i bàsics com als específics, en les mateixes condicions que els espanyols.
3. Els estrangers, sigui quina sigui la seva situació administrativa, tenen dret als serveis i prestacions socials bàsiques.

Article 15. Subjecció dels estrangers als mateixos impostos que els espanyols

1. Sense perjudici d'allò disposat en els acords aplicables sobre doble imposició internacional, els estrangers estaran subjectes, amb caràcter general, als mateixos impostos que els espanyols.
2. Els estrangers tindran dret a transferir els seus ingressos i estalvis obtinguts a Espanya al seu país, o a qualsevol altre, conformement als procediments establerts en la legislació espanyola i conformement amb els acords internacionals aplicables. El Govern adoptarà les mesures que calguin per facilitar aquestes transferències.

CAPÍTOL II **Reagrupament familiar**

Article 16. Dret a la intimitat familiar

1. Els estrangers residents tenen dret a la vida en família i a la intimitat familiar en la forma prevista en aquesta Llei Orgànica i d'acord amb allò disposat en els Tractats internacionals subscrits per Espanya.
2. Els estrangers residents a Espanya tenen dret a reagrupar amb ells els familiars que es determinen a l'article 17.
3. El cònjuge que hagués adquirit la residència a Espanya per causa familiar i els seus familiars agrupats amb ell, conservaran la residència encara que es rompi el vincle matrimonial que donà lloc a l'adquisició. Reglamentàriament es

podrà determinar el temps previ de convivència a Espanya que es tingui per acreditar en aquests supòsits.

Article 17. Familiars reagrupables

1. L'estranger resident té dret a reagrupar amb ell a Espanya els següents familiars:
  - a) El cònjuge del resident, sempre que no es trobi separat de fet o de dret, o que el matrimoni s'hagi celebrat en frau de llei. En cap cas podrà reagrupar-se més d'un cònjuge, tot i que la llei personal de l'estranger admeti aquesta modalitat matrimonial. L'estranger resident que es trobi separat del seu cònjuge i casat en segones o posteriors núpcies només podrà reagrupar amb ell el nou cònjuge i els seus familiars si acredita que la separació dels seus anteriors matrimonis ha tingut lloc després d'un procediment jurídic que fixi la situació del cònjuge anterior i als seus familiars quant a l'habitatge comú, la pensió al cònjuge i els aliments per als menors dependents.
  - b) Els fills del resident i del cònjuge, inclosos els adoptats, sempre que siguin menors de divuit anys o estiguin incapacitats, conformement amb la Llei espanyola o la seva Llei personal i no es trobin casats. Quan es tracti de fills d'un sol dels cònjuges, es requerirà, a més, que aquest exerceixi en solitari la pàtria potestat o se li hagi atorgat la custòdia i estiguin efectivament al seu càrrec. En el supòsit de fills adoptius haurà d'acreditar-se que la resolució per la que s'acordà l'adopció reuneix els elements necessaris per produir efecte a Espanya.
  - c) Els menors de divuit anys o incapaços quan el resident estranger sigui el seu representant legal.
  - d) Els ascendents del reagrupant o cònjuge, quan estiguin a càrrec seu i hi hagi raons que justifiquin la necessitat d'autoritzar la seva residència a Espanya.
2. Reglamentàriament, es determinaran les condicions per a l'exercici del dret de reagrupament i, en especial, del que correspongui als qui hagin adquirit la residència en virtut d'un reagrupament previ.

Article 18. Procediment per al reagrupament familiar

1. Els estrangers que vulguin exercir aquest dret hauran de sol·licitar una autorització de residència per reagrupament familiar a favor dels membres de la seva família que vulgui reagrupar. Al mateix temps, hauran d'aportar la prova que disposen d'un allotjament adequat i dels mitjans de subsistència suficients per atendre les necessitats de la seva família un cop reagrupada.
2. Podran exercir el dret al reagrupament amb els seus familiars a Espanya quan hagin residit legalment un any i tinguin autorització per residir almenys un altre any.
3. Quan s'accepti la sol·licitud de reagrupament familiar, l'autoritat competent expedirà a favor dels membres de la família que s'agruparan l'autorització de residència, la durada de la qual serà igual al període de validesa de l'autorització de residència de la persona que sol·licita el reagrupament.

-
4. Reglamentàriament es determinaran les condicions per a l'exercici del dret de reagrupament per als qui hagin adquirit la residència en virtut d'un reagrupament previ.

Article 19. Efectes del reagrupament familiar en circumstàncies especials

1. El cònjuge podrà obtenir una autorització de residència independent quan:
  - a. Obtingui una autorització per treballar.
  - b. Acredití haver viscut a Espanya amb el seu cònjuge durant dos anys. Aquest termini es podrà reduir quan concorrin circumstàncies de caràcter familiar que ho justifiquin.
2. Els fills reagrupats obtindran una autorització de residència independent en els casos següents:
  - a. Quan assoleixin la majoria d'edat.
  - b. Quan obtinguin una autorització per treballar.

CAPÍTOL III **Garanties jurídiques**

Article 20. Dret a la tutela judicial efectiva

1. Els estrangers tenen dret a la tutela judicial efectiva.
2. Els procediments administratius que s'estableixin en matèria d'estrangeria respectaran, en tot cas, les garanties previstes en la legislació general sobre procediment administratiu, especialment pel que fa a la publicitat de les normes, contradicció, audiència de l'interessat i motivació de les resolucions, llevat del que es disposa a l'article 27 d'aquesta Llei.
3. En els procediments administratius estaran legitimades per intervenir com a interessades les organitzacions constituïdes legalment a Espanya per a la defensa dels immigrants, expressament designades per ells.
4. En els processos contencioso-administratius en matèria d'estrangeria estaran legitimades per intervenir les entitats que en siguin afectades en els termes prevists per l'article 19.1 b) de la llei reguladora d'aquesta jurisdicció.

Article 21. Dret al recurs contra els actes administratius

1. Els actes i resolucions administratives adoptats pel que fa als estrangers seran recurribles d'acord amb el que es disposa a les lleis.
2. El règim d'executivitat dels actes administratius dictats en matèria d'estrangeria serà el previst amb caràcter general en la legislació vigent llevat del que es disposa en aquesta Llei per a la tramitació d'expedients d'expulsió amb caràcter preferent.

Article 22. Dret a l'assistència jurídica gratuïta

1. Els estrangers que es trobin a Espanya i que estiguin mancats de recursos econòmics suficients segons els criteris establerts en la normativa d'assistència jurídica gratuïta hi tenen dret en els procediments administratius o judicials que puguin arribar a la denegació de la seva entrada, o a la seva devolució o expulsió del territori espanyol i en tots els procediments en matèria d'asil. A més, tindran dret a l'assistència d'interpret si no comprenen o parlen la llengua oficial que s'utilitzi.

-
2. Els estrangers residents que acreditin insuficiència de recursos econòmics per litigar tindran dret a l'assistència jurídica gratuïta en iguals condicions que els espanyols en els processos en els que en siguin part, qualsevol sigui la jurisdicció en la que se segueixin.

CAPÍTOL IV

De les mesures antidiscriminatòries

Article 23. Actes discriminatoris

1. Als efectes d'aquesta Llei, representa discriminació tot acte que, directament o indirecta, comporti una distinció, exclusió, restricció o preferència contra un estranger basada en la raça, l'ascendència o l'origen nacional o ètnic, les conviccions i pràctiques religioses, i que tingui com a finalitat destruir o limitar el reconeixement o l'exercici, en condicions d'igualtat, dels drets humans i de les llibertats fonamentals en el camp polític, econòmic, social o cultural.
2. En qualsevol cas, constitueixen actes de discriminació:
  - a. Els efectuats per l'autoritat o funcionari o personal encarregat d'un servei públic, que en l'exercici de les seves funcions, per acció o omissió faci qualsevol acte discriminatori prohibit per la llei contra un ciutadà estranger només per la seva condició de tal o per pertànyer a una determinada raça, religió, ètnia o nacionalitat.
  - b. Tots els que imposin condicions més costoses que als espanyols, o que impliquin resistència a facilitar a un estranger béns o serveis oferts al públic, només per la seva condició de tal o per pertànyer a una determinada raça, religió, ètnica o nacionalitat.
  - c. Tots els que imposin il·legítimament condicions més costoses que als espanyols o restringeixin o limitin l'accés al treball, a l'habitatge, a l'educació, a la formació professional i als serveis socials i socioassistencials, així com a qualsevol altre dret reconegut en la present Llei Orgànica, a l'estranger que es trobi regularment a Espanya, només per la seva condició de tal o per pertànyer a una determinada raça, religió, ètnica o nacionalitat.
  - d. Tots els que impedeixin, a través d'accions o omissions, l'exercici d'una activitat econòmica empresa legítimament per un estranger resident legalment a Espanya, només per la seva condició de tal o per pertànyer a una determinada raça, religió, ètnica o nacionalitat.
  - e. Constitueix discriminació indirecta tot tractament derivat de l'adopció de criteris que perjudiquin els treballadors per la seva condició d'estrangers o per pertànyer a una determinada raça, religió, ètnia o nacionalitat.

Article 24. Aplicabilitat del procediment sumari

La tutela judicial contra qualsevol pràctica discriminatòria que comporti vulneració de drets i llibertats fonamentals podrà ser exigida pel procediment previst en l'article 53.2 de la Constitució en els termes legalment establerts.

TÍTOL II

Règim jurídic de les situacions dels estrangers

CAPÍTOL I

De l'entrada i sortida del territori espanyol

Article 25. Requisits per a l'entrada a territori espanyol

1. L'estranger que pretengui entrar a Espanya ho haurà de fer pels llocs habilitats per això, tenir passaport o document de viatge que acrediti la seva identitat, que es consideri vàlid per a aquesta finalitat en virtut de convenis internacionals subscrits per Espanya i no estar subjecte a prohibicions expresses. També haurà de presentar els documents que es determinin reglamentàriament que justifiquin l'objecte i condicions d'estada, i acreditar mitjans de vida suficients pel temps que pretengui romandre a Espanya, o estar en condicions d'obtenir legalment aquests mitjans.
2. Llevat dels casos en què s'estableixi el contrari en els convenis internacionals subscrits per Espanya, caldrà, a més, un visat. No serà exigible el visat quan l'estranger sigui titular d'una autorització de residència a Espanya o document anàleg que li permeti l'entrada a territori espanyol.
3. Allò que es disposa en els paràgrafs anteriors no serà d'aplicació als estrangers que sol·licitin acollir-se al dret d'asil en el moment de la seva entrada a Espanya, la concessió de la qual es regirà pel que es disposa en la seva normativa específica.
4. Es podrà autoritzar l'entrada a Espanya als estrangers que no reuneixin els requisits establerts en els paràgrafs anteriors quan hi hagi raons excepcionals d'índole humanitària, interès públic o compliment de compromisos adquirits per Espanya. En aquests casos, es procedirà a lliurar a l'estranger la documentació que es requereixi reglamentàriament.

Article 26. Prohibició d'entrada a Espanya

1. No podran entrar a Espanya, ni obtenir un visat per això, els estrangers que hagin estat expulsats, mentre duri la prohibició d'entrada, i també aquells que tinguin prohibida per una altra causa legalment establerta o en virtut de Convenis internacionals en els que Espanya en sigui part.
2. Als estrangers que no compleixin els requisits establerts per a l'entrada, els serà denegada immediatament a través de resolució motivada, amb informació dels recursos que puguin interposar contra ella, termini per fer-ho i autoritat davant qui han de formalitzar-la, i del seu dret a l'assistència lletrada, que podrà ser d'ofici, i d'interpret, que començarà en el moment mateix d'efectuar-se el control en el lloc fronterer.

Article 27. Expedició del visat

1. El visat se sol·licitarà i expedirà en les Missions Diplomàtiques i Oficines Consulars d'Espanya, i habilitarà l'estranger per presentar-se en un lloc fronterer espanyol i sol·licitar la seva entrada. Excepcionalment, els visats d'estada podran ser sol·licitats i expedits en el lloc habilitat per a l'entrada.
2. Reglamentàriament s'establirà la normativa específica del procediment de concessió i expedició de visats, conformement a allò previst en la disposició

adicional onzena de la llei 30/1992, de 26 de novembre. En aquest procediment podrà requerir-se la compareixença personal del sol·licitant.

3. L'exercici de la potestat d'atorgament o denegació de visats se subjectarà als compromisos internacionals vigents en la matèria i s'orientarà al compliment de les finalitats de la política exterior del Regne d'Espanya i d'altres polítiques públiques espanyoles o de la Unió Europea, com la política d'immigració, la política econòmica i la de la seguretat ciutadana.
4. Per a supòsits excepcionals podran fixar-se per via reglamentària altres criteris als que s'hagi de sotmetre l'atorgament i denegació de visats.
5. La denegació de visat haurà de ser motivada quan es tracti de visats de residència per reagrupament familiar o per al treball per compte aliè. Si la denegació es deu a què el sol·licitant del visat està inclòs en la llista de persones no admeses prevista en el Conveni d'aplicació de l'Acord de Schengen de 14 de juny de 1990, se li comunicarà així conformement amb les normes establertes per aquest Conveni. La resolució expressarà els recursos que contra ella procedeixin, òrgan davant el qual s'haurien de presentar i termini per interposar-los.

Article 28. De la sortida d'Espanya

1. Les sortides del territori espanyol podran fer-se lliurement, llevat dels casos previstos en el Codi Penal i en la present Llei.
2. Excepcionalment, el Ministre de l'Interior podrà prohibir la sortida del territori espanyol per raons de seguretat nacional o de salut pública. La instrucció i resolució dels expedients de prohibició tindrà sempre caràcter individual.
3. La sortida serà obligatòria en els següents supòsits:
  - a. Expulsió del territori espanyol per ordre judicial, en els casos previstos en el Codi Penal.
  - b. Expulsió o devolució acordades per resolució administrativa en els casos previstos en la present Llei.
  - c. Denegació administrativa de les sol·licituds formulades per l'estranger per continuar romanent en territori espanyol, o manca d'autorització per trobar-se a Espanya.

CAPÍTOL II

Situacions dels estrangers

Article 29. Enumeració de les situacions

1. Els estrangers podran trobar-se a Espanya en les situacions d'estada, residència temporal i residència permanent.
2. La residència temporal i permanent, i també la pròrroga d'estada, hauran de ser autoritzades pel Ministeri de l'Interior.
3. Són estrangers residents els qui hagin obtingut un permís de residència temporal o de residència permanent.

Article 30. Situació d'estada

1. Estada és la permanència en territori espanyol per un període de temps no superior a noranta dies.

2. Transcorregut aquest temps, per romandre a Espanya caldrà obtenir o una pròrroga d'estada o un permís de residència.
3. En els supòsits d'entrada amb visat, quan la durada d'aquest sigui inferior a tres mesos, es podrà prorrogar l'estada, que en cap cas podrà ser superior a tres mesos, en un període de sis mesos.
4. En els supòsits d'entrada sense visat, quan concorrin circumstàncies excepcionals que ho justifiquin, podrà autoritzar-se l'estada d'un estranger en el territori espanyol més de tres mesos.

Article 31. Situació de residència temporal

1. La residència temporal és la situació que autoritza romandre a Espanya per un període superior a noranta dies i inferior a cinc anys. Les autoritzacions de durada inferior als cinc anys podran prorrogar-se a petició de l'interessat si concorren circumstàncies anàlogues a les que motivaren la seva concessió. La durada de les autoritzacions de residència temporal i de les seves pròrrogues s'establirà reglamentàriament.
2. La situació de residència temporal es concedirà a l'estranger que acrediti disposar de mitjans de vida suficients per atendre les seves despeses de manutenció i estada, incloent, en el seu cas, els de la seva família, durant el període de temps pel que la sol·liciti sense que calgui fer activitat lucrativa, es proposi fer una activitat econòmica per compte propi o aliè i hagi obtingut l'autorització administrativa per treballar a què fa referència l'article 34 d'aquesta Llei, o sigui beneficiari del dret al reagrupament familiar. Reglamentàriament s'establiran els criteris als efectes de determinar la suficiència dels mitjans de vida a què es refereix el present apartat.
3. L'Administració podrà concedir el permís de residència temporal als estrangers que en el seu moment haguessin obtingut aquest permís i no l'haguessin pogut renovar, i també a aquells que acreditin una permanència a territori espanyol durant un període mínim de cinc anys. Reglamentàriament es determinaran els requisits per accedir a la residència temporal per aquesta via, en especial pel que fa a la justificació de mitjans econòmics de subsistència, i permanència de forma continuada en el territori espanyol.
4. Podrà atorgar-se un permís de residència temporal quan concorrin raons humanitàries, circumstàncies excepcionals o quan s'acrediti una situació d'arrelament, en els supòsits prevists reglamentàriament.
5. Per autoritzar la residència temporal d'un estranger caldrà que no tingui antecedents penals a Espanya o en els seus països anteriors de residència per delictes existents en l'ordenament espanyol i no figurar com a rebutjable en l'espai territorial de països amb els que Espanya tingui firmat un conveni en aquest sentit. Es valorarà, d'acord amb les circumstàncies de cada supòsit, la possibilitat de renovar el permís de residència als estrangers que haguessin estat condemnats per la comissió d'un delicte i hagin complert la condemna, els que han estat indultats, o que es trobin en la situació de remissió condicional de la pena.
6. Els estrangers amb permís de residència temporal estaran obligats a posar en coneixement del Ministeri de l'Interior els canvis de nacionalitat i domicili.
7. Excepcionalment, per motius humanitaris o de col·laboració amb la Justícia, podrà eximir-se, per part del Ministeri de l'Interior, de l'obligació d'obtenir

---

el visat als estrangers que es trobin en territori espanyol i compleixin els requisits per obtenir un permís de residència. Quan l'exemció se sol·liciti com a cònjuge de resident, s'hauran de reunir les condicions dels articles 17 i 18 i acreditar la convivència almenys durant un any i que el cònjuge tingui autorització per residir almenys un altre any.

Article 32. Residència permanent

1. La residència permanent és la situació que autoritza a residir a Espanya indefinidament i treballar en igualtat de condicions que els espanyols.
2. Tindran dret a residència permanent els qui hagin obtingut residència temporal durant cinc anys de forma continuada. Es considerarà que la residència ha estat continuada tot i que per període de vacances o altres raons que s'estableixin reglamentàriament hagin abandonat el territori temporalment. Amb caràcter reglamentari i excepcionalment s'establiran els criteris perquè no sigui exigible l'esmentat termini en supòsits d'especial vinculació amb Espanya.

Article 33. Règim especial dels estudiants

1. Tindrà la consideració d'estudiant l'estranger la vinguda a Espanya del qual tingui com a finalitat única o principal cursar o ampliar estudis, o fer treballs d'investigació o formació, no remunerats laboralment, en qualsevol centre docent o científic espanyol, públic o privat, oficialment reconegut.
2. La durada de l'autorització d'estada pel Ministeri de l'Interior serà igual a la del curs per al qual estigui matriculat.
3. L'autorització es prorrogarà anualment si el titular demostra que segueix reunint les condicions requerides per a l'expedició de l'autorització inicial i que compleix els requisits exigits pel centre d'ensenyament al qual assisteix, tot verificant-se la realització dels estudis.
4. Els estrangers admesos amb finalitats d'estudis no estaran autoritzats a exercir una activitat retribuïda per compte propi ni aliè. No obstant, sempre que això no limiti la prossecució dels estudis i en els termes que reglamentàriament es determinin, podran exercir activitats remunerades a temps parcial o de durada determinada.

No obstant allò disposat en l'article 10.2 d'aquesta Llei, els estrangers admesos amb finalitats d'estudi podran ser contractats com a personal laboral al servei de les Administracions públiques en els termes i condicions prevists en aquest article.

5. La realització de tasques en una família per recompensar la seva estada i el seu manteniment mentre no millorin els coneixements lingüístics o professionals, es regularà d'acord amb allò disposat en els acords internacionals sobre col·locació "au pair".

Article 34. Residència d'apàtrides, indocumentats i refugiats

1. El Ministeri de l'Interior reconeixerà la condició d'apàtrida als estrangers que, manifestant que no tenen nacionalitat, reuneixin els requisits prevists en la Convenció sobre l'Estatut d'Apàtrides, feta a Nova York el 28 de setembre de 1954, i els expedirà la documentació prevista en l'article 27 de l'esmentada Convenció. L'estatut d'apàtrida comportarà el règim específic que reglamentàriament es determini.

2. L'estranger que es presenti en dependències del Ministeri de l'Interior manifestant que per qualsevol causa insuperable, distinta de l'apatrídia, no pot ser documentat per les autoritats de cap país i que vol ser documentat per Espanya, en haver recaptat la pertinent informació, podrà excepcionalment obtenir, en els termes que reglamentàriament es determinin, un document identificatiu que acrediti la seva inscripció en les referides dependències. En tot cas, es denegarà la documentació sol·licitada quan el peticionari estigui sotmès en alguns dels supòsits de l'article 26. Els estrangers que hagin obtingut aquesta inscripció i vulguin romandre a Espanya, han d'instar la concessió de permís de residència vàlid durant la vigència de l'esmentat document. També podrà sol·licitar la concessió de permís de treball pel temps assenyalat, en les mateixes condicions que els altres estrangers. Els qui vulguin viatjar a l'estranger seran proveïts, a més, amb un títol de viatge.
3. La resolució favorable sobre la petició d'asil a Espanya suposarà el reconeixement de la condició de refugiat del sol·licitant, el qual tindrà dret a residir a Espanya i a desenvolupar activitats laborals, professionals i mercantils conformement amb allò disposat a la Llei 5/1984, de 26 de març, reguladora del dret d'asil i de la condició de refugiat, modificada per la Llei 9/1994, de 19 de maig, i la normativa que la desplega. Aquesta condició suposarà la seva no devolució ni expulsió en els termes de l'article 33 de la Convenció sobre l'Estatut dels Refugiats feta a Ginebra el 28 de juliol de 1951.

Article 35. Residència de menors

1. En els supòsits en què els Cossos i Forces de Seguretat de l'Estat localitzin un estranger indocumentat la minoria d'edat del qual no pugui ser establerta amb seguretat, se li donarà, pels serveis competents de protecció de menors, l'atenció immediata que precisi, d'acord amb allò establert en la legislació de protecció jurídica del menor, posant-se el fet en coneixement immediat del Ministeri Fiscal, que disposarà la determinació de la seva edat per a la qual cosa hi col·laboraran les institucions sanitàries oportunes que, amb caràcter prioritari, faran les proves que calguin.
2. Determinada l'edat, si es tracta d'un menor, el Ministeri Fiscal el posarà a disposició dels serveis competents de protecció de menors.
3. L'Administració de l'Estat, conformement al principi de reagrupament familiar del menor i previ informe dels serveis de protecció de menors resoldrà el que procedeixi sobre el retorn al seu país d'origen o a aquell on es trobin els seus familiars, o, en el seu defecte, sobre la seva permanència a Espanya.
4. Es considerarà regular a tots els efectes la residència dels menors que siguin tutelats per l'Administració pública. A instància de l'organisme que exerceixi la tutela i un cop que hagi quedat acreditada la impossibilitat de retorn amb la seva família o al país d'origen, se li atorgarà un permís de residència els efectes del qual es retrotrauran al moment en què el menor va ser posat a disposició dels serveis de protecció de menor.
5. Els Cossos i Forces de Seguretat de l'Estat adoptaran les mesures tècniques que calguin per a la identificació dels menors estrangers indocumentats, amb la finalitat de conèixer les possibles referències que sobre ells poguessin existir en alguna institució pública nacional o estrangera encarregada de la

seva protecció. Aquestes dades no podran ser usades per a una finalitat distinta a la prevista en aquest apartat.

CAPÍTOL III

Del permís de treball i règims especials

Article 36. Autorització per a la realització d'activitats lucratives

1. Els estrangers majors de setze anys, per exercir qualsevol activitat lucrativa, laboral o professional, hauran d'obtenir, a més del permís de residència o autorització d'estada, una autorització administrativa per treballar.
2. Quan l'estranger es proposa treballar per compte propi o aliè, exercint una professió per a la qual s'exigeixi una titulació especial, la concessió del permís es condicionarà a la tinença i, en el seu cas, homologació del títol corresponent. També es condicionarà a la col·legiació, si les lleis així ho exigissin.
3. Els ocupadors que vulguin contractar un estranger no autoritzat per treballar, hauran d'obtenir prèviament, conformement a allò disposat en l'apartat 1 d'aquest article, autorització del Ministeri de Treball i Afers Socials. La manca de la corresponent autorització per part de l'ocupador, sense perjudici de les responsabilitats a què donin lloc, no invalidarà el contracte de treball quant als drets del treballador estranger.
4. En la concessió inicial de l'autorització administrativa per treballar podran aplicar-se criteris especials per a determinades nacionalitats d'acord amb el principi de reciprocitat.

Article 37. Permís de treball per compte propi

Per a la realització d'activitats econòmiques per compte propi, com a comerciant, industrial, agricultor o artesà, haurà d'acreditar haver sol·licitat l'autorització administrativa corresponent, quan procedeixi, i complir tots els requisits que la legislació vigent exigeixi als nacionals per a l'obertura i funcionament de l'activitat projectada, i obtenir del Ministeri de Treball i Afers Socials l'autorització prevista a l'article 36 d'aquesta Llei.

Article 38. El permís de treball per compte aliè

1. Per a la concessió inicial del permís de treball, en el cas de treballadors per compte aliè, es tindrà en compte la situació nacional d'ocupació.
2. El permís de treball tindrà una durada inferior a cinc anys i podrà limitar-se a un determinat territori, sector o activitat.
3. El permís de treball es renovarà quan expiri si:
  - a) Persisteix o es renova el contracte o oferta de treball que motivaren la seva concessió inicial, o quan es compti amb una nova oferta d'ocupació en els termes que s'estableixin reglamentàriament.
  - b) Quan per l'autoritat competent, conformement a la normativa de la Seguretat Social, s'hagués atorgat una prestació contributiva per desocupació, pel temps de durada d'aquesta prestació.
  - c) Quan l'estranger sigui beneficiari d'una prestació econòmica assistencial de caràcter públic destinada a aconseguir la seva inserció social o laboral durant el seu termini de durada.

- d) Quan concorrin les circumstàncies que s'estableixin reglamentàriament. A partir de la primera concessió, els permisos es concediran sense cap limitació d'àmbit geogràfic, sector o activitat.

Article 39. El contingent de treballadors estrangers

El Govern, atenent la situació nacional d'ocupació, les propostes que li elevin les Comunitats Autònomes i prèvia audiència del Consell Superior de Política d'Immigració i de les organitzacions sindicals i empresarials més representatives, establirà anualment, sempre que hi hagi necessitat de mà d'obra, un contingent per a aquesta finalitat en el que es fixarà el nombre i les característiques de les ofertes d'ocupació que s'ofereixen a treballadors estrangers que no estiguin ni resideixin a Espanya, amb indicació de sectors i activitats professionals. A aquests efectes, les propostes que puguin elevar les Comunitats Autònomes inclouran el nombre d'ofertes d'ocupació i les característiques professionals dels treballadors.

Article 40. Supòsits específics

No s'atendrà la situació nacional d'ocupació quan el contracte de treball o l'oferta de col·locació es dirigeixi a:

- a) La cobertura de llocs de confiança en les condicions fixades reglamentàriament.
- b) El cònjuge o fill d'estranger resident a Espanya amb un permís renovat.
- c) Els titulars d'una autorització prèvia de treball que pretenguin la seva renovació.
- d) Els treballadors que calguin per al muntatge de renovació d'una instal·lació o equips productius.
- e) Els que haguessin gaudit de la condició de refugiats durant l'any següent a la cessació de l'aplicació de la Convenció de Ginebra de 1951, sobre l'Estatut de refugiats pels motius recollits en el seu article I.C.5.
- f) Els que haguessin estat reconeguts com apàtrides i els qui haguessin perdut la condició d'apàtrides l'any següent a l'acabament d'aquest estatut.
- g) Els estrangers que tinguin al seu càrrec ascendents o descendents de nacionalitat espanyola.
- h) Els estrangers nascuts i residents a Espanya.
  - i) Els fills o néts d'espanyol d'origen.
  - j) Els menors estrangers en edat laboral amb permís de residència que siguin tutelats per l'entitat de protecció de menors competents, per a aquelles activitats que, a criteri de l'esmentada entitat, afavoreixin la seva integració social, i un cop acreditada la impossibilitat de retorn amb la seva família o al país d'origen.
- k) Els estrangers que obtinguin el permís de residència pel procediment previst en l'article 31.3 de la present Llei. Aquest permís tindrà un any de durada.

Article 41. Excepcions al permís de treball

1. No caldrà l'obtenció de permís de treball per a l'exercici de les activitats següents:
  - a) Els tècnics i científics, invitats o contractats per l'Estat, les Comunitats Autònomes o els Ens Locals.

-
- b) Els professors estrangers convidats o contractats per una universitat espanyola.
  - c) El personal directiu i el professorat estranger d'institucions culturals i docents dependents d'altres Estats, o privades, d'acreditat prestigi, oficialment reconegudes per Espanya, que despleguin en el nostre país programes culturals i docents dels seus països respectius, mentre limitin la seva activitat a l'execució d'aquests programes.
  - d) Els funcionaris civils o militars de les Administracions estatals estrangeres que vinguin a Espanya per fer activitats en virtut d'acords de cooperació amb l'Administració espanyola.
  - e) Els corresponsals de mitjans de comunicació social, estrangers, degudament acreditats, per a l'exercici de la seva activitat informativa.
  - f) Els membres de missions científiques que treballin i investiguin a Espanya, autoritzats per l'Estat.
  - g) Els artistes que vinguin a Espanya a fer actuacions concretes que no suposin una activitat continuada.
  - h) Els ministres, religiosos o representants de les diferents esglésies i confessions, degudament inscrites en el Registre d'Entitats Religioses, mentre limitin la seva activitat a funcions estrictament religioses.
  - i) Els estrangers que formin part dels òrgans de representació, govern i administració dels sindicats homologats internacionalment, mentre limitin la seva activitat a funcions estrictament sindicals.
  - j) Els espanyols d'origen que haguessin perdut la nacionalitat espanyola.
2. Reglamentàriament s'establirà el procediment per acreditar l'excepció.
  3. Així mateix, no hauran de sol·licitar l'obtenció del permís de treball els estrangers en situació de residència permanent establerta a l'article 32 d'aquesta Llei Orgànica.

Article 42. Règim especial dels treballadors de temporada

1. El Govern regularà reglamentàriament el permís de treball per als treballadors estrangers en activitats de temporada o campanya que els permeti l'entrada i sortida del territori nacional d'acord amb les característiques de les esmentades campanyes i la informació que li subministrin les Comunitats Autònomes on es promouin.
2. Per concedir els permisos de treball haurà de garantir-se que els treballadors temporers seran allotjats en condicions de dignitat i higiene adequades.
3. Les Administracions públiques promouran l'assistència dels serveis socials adequats.

Article 43. Treballadors transfronterers i prestació transnacional de serveis

1. Els treballadors estrangers que, residint en la zona limítrofe, despleguin la seva activitat a Espanya i retornin al seu lloc de residència diàriament, hauran d'obtenir la corresponent autorització administrativa, amb els requisits i condicions amb què es concedeixen les autoritzacions de règim general.
2. Reglamentàriament s'establiran les condicions per al permís de treball en el marc de prestacions transnacionals de serveis, d'acord amb la normativa vigent.

CAPÍTOL IV

De les taxes per autoritzacions administratives

Article 44. Fet imposable

1. Les taxes es regiran per la present Llei i per les altres fonts normatives que per a les taxes s'estableixen en l'article 9 de la Llei 8/1989, de 13 d'abril, de Taxes i Preus Públics.
2. Constitueix el fet imposable de les taxes la concessió de les autoritzacions administratives i l'expedició dels documents d'identitat prevists en aquesta Llei, i també les seves pròrrogues, modificacions i renovacions; en particular:
  - a) L'expedició de visats d'entrada a Espanya.
  - b) La concessió d'autoritzacions per a la pròrroga de l'estada a Espanya.
  - c) La concessió de permisos de residència a Espanya.
  - d) La concessió de permisos de treball.
  - e) La concessió de targetes d'estudis.
  - f) L'expedició de documents d'identitat d'indocumentats.

Article 45. Import

Les taxes es reportaran quan es concedeixi l'autorització, pròrroga, modificació, o renovació, o quan s'expedeixi el document.

Article 46. Subjectes passius

1. Seran subjectes passius de les taxes les persones a favor de les quals es concedeixin les autoritzacions o s'expedeixin els documents prevists a l'article 44 menys en els permisos de treball per compte aliè, que serà subjecte passiu l'ocupador o empresari.
2. Serà nul tot pacte pel qual el treballador per compte aliè assumeixi l'obligació de pagar tot o part de l'import de les taxes establertes per la concessió, renovació, modificació o pròrroga del contracte de treball.

Article 47. Exempció

No es veuran obligats a pagar les taxes per expedició dels permisos de treball els nacionals iberoamericans, filipins, andorrans, equatoguineans, els sefardites, els fills i néts d'espanyol o espanyola d'origen, i els estrangers nascuts a Espanya, quan vulguin fer una activitat lucrativa, laboral o professional, per compte propi.

Article 48. Quantia de les taxes

1. L'import de les taxes s'establirà per Ordre ministerial dels Departaments competents.
2. Les normes que determinin la quantia de les taxes s'haurà d'acompanyar d'una memòria econòmicofinancera sobre el cost de l'activitat de què es tracti i sobre la justificació de la quantia proposada, la qual haurà d'ajustar-se a l'establert en els articles 7 i 19.2 de la Llei 8/1989, de 13 d'abril.
3. Es consideren elements i criteris essencials de quantificació, que només podran modificar-se a través de normes del mateix rang, els següents:
  - a) En l'expedició dels visats d'entrada a Espanya, la limitació dels efectes del visat al trànsit aeroportuari, la durada de l'estada, el nombre d'entrades

autortitzat, i també, en el seu cas, el fet que s'expedeixi en frontera. També s'atendran en la determinació de l'import d'aquesta tarifa els costos complementaris que s'originen per l'expedició de visats quan, a petició de l'interessat, s'hagi de fer ús de procediments com missatgeria, correu electrònic, correu urgent, telefax, telegrama, o conferència electrònica.

- b) En la concessió d'autoritzacions per a la pròrroga de l'estada a Espanya, la durada de la pròrroga.
  - c) En la concessió de permisos de residència, la durada del permís, i també el seu caràcter definitiu o temporal, i, dins d'aquests darrers, el fet que es tracti de la primera o ulteriors concessions o les seves renovacions.
  - d) En la concessió de permisos de treball, la durada del permís, la seva extensió i àmbit, el caràcter i les modalitats de la relació per compte aliè, i també, en el seu cas, l'import del salari pactat.
  - e) En la concessió de targetes d'estudis, la durada del permís i el fet que es tracti de la primera o ulteriors concessions o les seves renovacions. En tot cas, serà criteri quantitatiu de les taxes de caràcter individual o col·lectiu dels permisos, pròrrogues, modificacions o renovacions.
4. Els imports de les taxes per expedició de visats s'adequaran a la revisió que procedeixi per aplicació del Dret comunitari. S'acomodaran, tanmateix, a l'import que pugui establir-se per aplicació del principi de reciprocitat.

Article 49. Gestió, recaptació i autoliquidació

1. La gestió i recaptació de les taxes correspondrà als òrgans competents en els distints Departaments ministerials per a la concessió de les autoritzacions, modificacions i pròrrogues, i per a l'expedició de la documentació a què es refereix l'article 44.
2. Els subjectes passius de les taxes estaran obligats a fer operacions d'autoliquidació tributària i a fer l'ingrés del seu import al Tresor quan així es prevegi reglamentàriament.

TÍTOL III

De les infraccions en matèria d'estrangeria i el seu règim sancionador

Article 50. La potestat sancionadora

L'exercici de la potestat sancionadora per la comissió de les infraccions administratives previstes en la present Llei Orgànica, s'ajustarà a allò que s'hi disposa i en les seves disposicions de desplegament, i a la Llei 30/1992, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú.

Article 51. Tipus d'infraccions

1. Incorreran en responsabilitat informativa aquells que siguin autors o participen en qualsevol de les infraccions tipificades en els articles següents.
2. Les infraccions administratives establertes en la present Llei Orgànica es classifiquen en lleus, greus i molt greus.

Article 52. Infraccions lleus

Són infraccions lleus:

-
- a) L'omissió o el retard en la comunicació a les autoritats espanyoles dels canvis de nacionalitat, d'estat civil o de domicili, i també d'altres circumstàncies determinants de la seva situació laboral quan els siguin exigibles per la normativa aplicable.
  - b) El retard, fins a tres mesos, en la sol·licitud de renovació de les autoritzacions un cop hagin caducat.
  - c) Trobar-se treballant a Espanya sense haver sol·licitat autorització administrativa per treballar per compte propi, quan no es tingui el permís de residència temporal.

Article 53. Infraccions greus

Són infraccions greus:

- a) Trobar-se irregularment en territori espanyol, per no haver obtingut o tenir caducada més de tres mesos la pròrroga d'estada, l'autorització de residència o documents anàlegs, quan fossin exigibles, i sempre que l'interessat no hagués sol·licitat la seva renovació en el termini previst reglamentàriament.
- b) Trobar-se treballant a Espanya sense haver obtingut permís de treball o autorització administrativa prèvia per treballar, quan no compti amb autorització de residència vàlida.
- c) Incórrer en ocultació dolosa o falsedat greu en el compliment de l'obligació de posar en coneixement del Ministeri de l'Interior els canvis que afecten a nacionalitat, estat civil o domicili.
- d) L'incompliment de les mesures imposades per raó de seguretat pública, de presentació periòdica o d'allunyament de fronteres o nuclis de població concretats singularment, d'acord amb allò previst en la present Llei.
- e) La comissió d'una tercera infracció lleu, sempre que en un termini d'un any anterior hagués estat sancionat per dues faltes lleus de la mateixa naturalesa.
- f) La participació de l'estranger en la realització d'activitats contràries a l'ordre públic previstes com a greus a la Llei Orgànica 1/1992, de 21 de febrer, sobre Protecció de la Seguretat Ciutadana.
- g) Les sortides del territori espanyol per llocs no habilitats, sense exhibir la documentació prevista o contravenint les prohibicions legalment imposades.

Article 54. Infraccions molt greus

1. Són infraccions molt greus:

- a) Participar en activitats contràries a la seguretat exterior de l'Estat o que puguin perjudicar les relacions d'Espanya amb altres països, o estar implicats en activitats contràries a l'ordre públic previstes com a molt greus a la Llei Orgànica 1/1992, de 21 de febrer, sobre Protecció de la Seguretat Ciutadana.
- b) Induir, promoure, afavorir o facilitar, formant part d'una organització amb ànim de lucre, la immigració clandestina de persones en trànsit o amb destí al territori espanyol sempre que el fet no constitueixi delictes.
- c) La realització de conductes de discriminació per motius racials, ètnics, nacionals o religiosos, en els termes prevists en l'article 23 de la present Llei, sempre que el fet no constitueixi delictes.

- d) La contractació de treballadors estrangers sense haver obtingut amb caràcter previ el corresponent permís de treball, incorrent-se en una infracció per a cada un dels treballadors estrangers ocupats.
  - e) La comissió d'una tercera infracció greu sempre que en un termini d'un any anterior hagués estat sancionat per dues faltes greus de la mateixa naturalesa.
2. També són infraccions molt greus:
- a) El transport d'estrangers per via aèria, marítima o terrestre, fins al territori espanyol, pels subjectes responsables del transport, sense que haguessin comprovat la validesa i vigència, tant dels passaports, títols de viatge o documents d'identitat pertinents, com, en el seu cas, del corresponent visat, dels que n'hauran de ser titulars els esmentats estrangers.
  - b) L'incompliment de l'obligació que tenen els transportistes de fer-se càrrec sense pèrdua de temps de l'estranger transportat que, per deficiències en la documentació abans esmentada, no hagi estat autoritzat a entrar a Espanya. Aquesta obligació inclourà les despeses de manteniment de l'estranger esmentat i, si així ho sol·liciten les autoritats encarregades del control d'entrada, els derivats del transport d'aquest estranger, que haurà de fer-se immediatament, bé a través de la companyia objecte de sanció o, en el seu defecte, a través d'una altra empresa de transport, amb direcció a l'Estat a partir del qual l'hagin transportat, a l'Estat que hagi expedit el document de viatge amb el que ha viatjat o a qualsevol altre Estat on estigui garantida la seva admissió. L'establert en les dues lletres anteriors s'entén també per al cas en què el transport aeri o marítim, es faci des de Ceuta o Melilla fins a qualsevol altre punt del territori espanyol.
3. No obstant el disposat en els articles anteriors, no es considerarà infracció a la present Llei el fet de transportar fins a la frontera espanyola un estranger que, havent presentat sense demora la seva sol·licitud d'asil, aquesta li sigui admesa a tràmit, conformement amb l'establert a l'article 4.2 de la Llei 5/1984, de 26 de març, modificada per la Llei 9/1994, de 19 de maig.

Article 55. Sancions

1. Les sancions tipificades en els articles anteriors seran sancionades en els termes següents:
  - a) Les infraccions lleus amb multa de fins a 50.000 pessetes.
  - b) Les infraccions greus amb multa de 50.001 fins a 1.000.000 de pessetes.
  - c) Les infraccions molt greus amb multa des d'1.000.001 fins a 10.000.000 de pessetes.
2. Correspondrà al Subdelegat del Govern o al Delegat del Govern en les Comunitats uniprovincials, la imposició de les sancions per les infraccions administratives establertes en la present Llei Orgànica. En els supòsits qualificats com a infracció lleu de l'article 52.c), greu de l'article 53.b), quan es tracti de treballador per compte propi, i molt greu de l'article 54.d), el procediment sancionador s'iniciarà per acta de la Inspecció de Treball i Seguretat Social, d'acord amb allò establert en el procediment sancionador per infraccions de l'ordre social, corresponent la imposició de sancions a les autoritats referides en el paràgraf anterior.

3. Per a la graduació de les sancions, l'òrgan competent per imposar-les s'ajustarà a criteris de proporcionalitat, valorant el grau de culpabilitat i, en el seu cas, el dany produït o el risc derivat de la infracció i la seva transcendència.
4. Per a la determinació de la quantia de la sanció es tindrà especialment en compte la capacitat econòmica de l'infractor.
5. En no ser que pertanyin a un tercer no responsable de la infracció, en el supòsit de la lletra b) de l'apartat 1 de l'article 54, seran objecte de decomís els vehicles, embarcacions, aeronaus i el altres béns mobles i immobles, de la naturalesa que sigui, que hagin servit d'instrument per a la comissió de l'esmentada infracció.

A comptes de garantir l'efectivitat del comís, els béns, efectes i instruments a què es refereix l'apartat anterior es podran prendre i posar a disposició de l'autoritat governativa, des de les primeres intervencions, com a resultat de l'expedient sancionador que resoldrà allò pertinent quant als béns decomisats.

6. En el supòsit de la infracció prevista a la lletra d) de l'apartat 1 de l'article 54 de la present Llei, l'autoritat governativa podrà adoptar, sense perjudici de la sanció que correspongui, la clausura de l'establiment o local des de sis mesos a cinc anys.

Article 56. Prescripció de les infraccions i de les sancions

1. Les infraccions molt greus prescriuran als tres anys, les greus als dos anys i les lleus als sis mesos.
2. Les sancions imposades per infraccions molt greus prescriuran als cinc anys, les greus als dos anys i les imposades per infraccions lleus a l'any.
3. Si la sanció imposada fos la d'expulsió del territori nacional, la prescripció no començarà a comptar fins que hagi transcorregut el període de prohibició d'entrada fixat en la resolució amb un màxim de deu anys.

Article 57. Expulsió del territori

1. Quan els infractors siguin estrangers i les seves conductes siguin de les tipificades com a molt greus, o conductes greus de les previstes en els apartats a), b), c), d) i f) de l'article 53 d'aquesta Llei Orgànica, podrà aplicar-se en lloc de la sanció de multa l'expulsió del territori espanyol, prèvia la tramitació del corresponent expedient administratiu.
2. També constituirà causa d'expulsió, prèvia la tramitació del corresponent expedient, que l'estranger hagi estat condemnat, dins o fora d'Espanya, per una conducta dolosa que constitueixi en el nostre país delictes sancionats amb pena privativa de llibertat superior a un any, llevat que els antecedents penals haguessin estat cancel·lats.
3. En cap cas podran imposar-se conjuntament les sancions d'expulsió i multa.
4. L'expulsió comportarà, en tot cas, l'extinció de qualsevol autorització per romandre a Espanya de la que fos titular l'estranger expulsat.
5. La sanció d'expulsió no podrà ser imposada llevat que la infracció comesa sigui la prevista en l'article 54, lletra a) de l'apartat 1, o suposi una reincidència en la comissió en el termini d'un any d'una infracció de la mateixa naturalesa sancionable amb l'expulsió, als estrangers que es trobin en els següents supòsits:

-
- a) Els nascuts a Espanya que hagin residit legalment en els últims cinc anys.
  - b) Els que tinguin reconeguda la residència permanent.
  - c) Els qui hagin estat espanyols d'origen i haguessin perdut la nacionalitat espanyola.
  - d) Els que siguin beneficiaris d'una prestació per incapacitat permanent per al treball com a conseqüència d'un accident de treball o malaltia professional ocorreguts a Espanya, i també els que rebin una prestació contributiva per desocupació o siguin beneficiaris d'una prestació econòmica assistencial de caràcter públic destinada a aconseguir la seva inserció o reinserció social o laboral.
6. Tampoc podran ser expulsats els cònjuges dels estrangers, ascendants i fills menors o incapacitats a càrrec de l'estranger que es trobi en alguna de les situacions assenyalades anteriorment i hagin residit legalment a Espanya durant més de dos anys, ni les dones embarassades quan la mesura pugui suposar un risc per a la gestació o per a la salut de la mare.
  7. Quan l'estranger es trobi processat o inculpat en un procediment per delictes castigats amb penes privatives de llibertat inferiors a sis anys, el Jutge podrà autoritzar, prèvia audiència del Fiscal, la seva sortida del territori espanyol, sempre que es compleixin els requisits establerts en la Llei d'Enjudiciament Criminal, o la seva expulsió, si fos procedent conformement amb allò previst en els paràgrafs anteriors del present article, prèvia substantivació del corresponent procediment administratiu sancionador. No seran d'aplicació les previsions contingudes en el paràgraf anterior quan es tracti de delictes tipificats en els articles 312, 318 bis, 515.6è, 517 i 518 del Codi Penal. En el supòsit que es tracti d'estrangers no residents legalment a Espanya i que fossin condemnats per sentència ferma, serà d'aplicació allò disposat en l'article 89 del Codi Penal.
  8. Quan els estrangers, residents o no, hagin estat condemnats per conductes tipificades com a delictes en els articles 312, 318 bis, 515.6è, 517 i 518 del Codi Penal, l'expulsió es farà efectiva un cop complerta la pena privativa de llibertat.
  9. La resolució d'expulsió haurà de ser notificada a l'interessat, amb indicació dels recursos que contra ella es puguin interposar, òrgan davant el que s'haguessin de presentar i termini per presentar-los.

Article 58. Efectes de l'expulsió i devolució

1. Tota expulsió comportarà la prohibició d'entrada a territori espanyol per un període mínim de tres anys i màxim de deu.
2. No caldrà expedient d'expulsió per a la devolució dels estrangers en els següents supòsits:
  - a) Els qui, havent estat expulsats, contravinguin la prohibició d'entrada a Espanya.
  - b) Els qui pretenguin entrar il·legalment al país.
3. En el supòsit que es formalitzi una sol·licitud d'asil per a les persones que es trobin en algun dels supòsits esmentats en l'apartat anterior, no podrà dur-se a terme la devolució fins que es decideixi la inadmissió a tràmit de la petició, conformement amb la normativa d'asil. Tampoc no podran ser retor-

---

nades les dones embarassades quan la mesura pugui suposar un risc per a la gestació o per a la salut de la mare.

4. La devolució serà acordada per l'autoritat governativa competent per a l'expulsió.
5. La devolució acordada en aplicació de la lletra a) de l'apartat 2, comportarà el reinici del còmput del termini de prohibició d'entrada que hagués acordat l'ordre d'expulsió trencada. També, en aquest supòsit, quan la devolució no es pogués executar en el termini de setanta-dues hores, l'autoritat governativa sol·licitarà de l'autoritat judicial la mesura d'internament prevista per als expedients d'expulsió.

Article 59. Col·laboració contra xarxes organitzades

1. L'estranger que hagi creuat la frontera espanyola fora dels passos establerts per això o no hagi complert amb la seva obligació de declarar l'entrada i es trobi irregularment a Espanya o treballant sense permís, sense documentació o documentació irregular, per haver estat víctima, perjudicat o testimoni d'un acte de tràfic il·lícit d'éssers humans, immigració il·legal, o de tràfic il·lícit de mà d'obra o d'explotació en la prostitució abusant de la seva situació de necessitat, podrà restar exempt de responsabilitat administrativa i no serà expulsat si denuncia a les autoritats competents als autors o cooperadors d'aquest tràfic. O coopera i col·labora amb els funcionaris policials competents en matèria d'estrangeria, proporcionant dades essencials o testificant, en el seu cas, en el procés corresponent contra aquells autors.
2. Els òrgans administratius competents encarregats de la instrucció de l'expedient sancionador faran la proposta oportuna a l'autoritat que hagi de resoldre.
3. Als estrangers que hagin restat exempts de responsabilitat administrativa se'ls podrà facilitar, a la seva elecció, el retorn al seu país de procedència o l'estada i residència a Espanya, i també permís de treball i facilitats per a la seva integració social, d'acord amb l'establert en la present Llei.
4. Quan el Ministeri Fiscal tingui coneixement que un estranger, contra qui s'ha dictat una resolució d'expulsió, aparegui en un procediment penal com a víctima, perjudicat o testimoni, i consideri imprescindible la seva presència per a la pràctica de diligències judicials, ho posarà de manifest a l'autoritat governativa competent als efectes que es valori la inexecució de la seva expulsió i, en el supòsit que s'hagués executat, es procedirà d'igual forma als efectes que autoritzi el seu retorn a Espanya durant el temps que calgui per poder practicar les diligències precises, sense perjudici que es puguin adoptar algunes de les mesures previstes en la Llei Orgànica 19/1994, de 23 de desembre, de protecció de testimonis i pèrits en causes criminals.

Article 60. Retorn

1. Els estrangers als que en frontera no se'ls permeti l'ingrés en el país seran retornats al seu punt d'origen en el termini més breu possible. L'autoritat governativa que acordi el retorn es dirigirà al Jutge d'Instrucció si el retorn s'hagués de retardar més de setanta-dues hores perquè determini el lloc on hagin de ser internats fins que arribi el moment del retorn.

2. Els lloc d'internament per a estrangers no tindran caràcter penitenciari i estaran dotats de serveis socials, jurídics, culturals i sanitaris. Els estrangers internats estaran privats únicament del dret ambulatori.
3. Els estrangers durant el seu internament es trobaran en tot moment a disposició de l'autoritat judicial que l'autoritza i l'autoritat governativa li haurà de comunicar qualsevol circumstància quant a la situació dels estrangers internats.
4. La detenció d'un estranger a efectes de retorn serà comunicada al Ministeri d'Afers Exteriors i a l'ambaixada o consolat del seu país.

Article 61. Mesures cautelars

1. Durant la tramitació de l'expedient sancionador en el que es formuli proposta d'expulsió, l'autoritat governativa competent per a la seva resolució podrà acordar, a instància de l'instructor i a comptes d'assegurar l'eficàcia de la resolució final que pogués recaure, alguna de les següents mesures cautelars:
  - a) Presentació periòdica davant de les autoritats competents.
  - b) Residència obligatòria en un lloc determinat.
  - c) Retirada del passaport o document acreditatiu de la seva nacionalitat, previ lliurament a l'interessat de resguard acreditatiu d'aquesta mesura.
  - d) Detenció cautelar, per l'autoritat governativa o els seus agents, per un període màxim de setanta-dues hores, prèvies a la sol·licitud d'internament. En qualsevol altre supòsit de detenció la posada a disposició judicial es produirà en un termini no superior a setanta-dues hores.
  - e) Internament preventiu, prèvia autorització judicial en els centres d'internament.
2. En els expedients sancionadors en la comissió d'infraccions per transportistes, si infringeixen l'obligació de prendre a càrrec l'estranger transportat il·legalment, podrà acordar-se la suspensió de les seves activitats, la prestació de fiances, avals o la immobilització del mitjà de transport utilitzat.

Article 62. Ingress a centres d'internament

1. Quan l'expedient es refereixi a estrangers per les causes compreses en les lletres a) i b) de l'apartat 1 de l'article a), d) i f) de l'article 53, en el que es vagi a proposar l'expulsió de l'afectat, l'autoritat governativa podrà proposar al Jutge d'Instrucció competent que disposi el seu ingrés en un centre d'internament mentre es tramita l'expedient sancionador. La decisió judicial quant a la sol·licitud d'internament de l'estranger pendent d'expulsió s'adoptarà en un acte motivat, prèvia audiència de l'interessat.
2. L'internament es mantindrà el temps imprescindible per a la finalitat de l'expedient, sense que en cap cas pugui excedir de quaranta dies, ni acordar-se un nou internament per qualsevol de les causes previstes en un mateix expedient. La decisió judicial que l'autoritzi, atenent les circumstàncies concorrents en cada cas, podrà fixar un període màxim de durada de l'internament inferior a l'esmentat.
3. Els menors en els que concorrin els supòsits prevists per a l'internament seran posats a disposició dels serveis competents de protecció de menors. El Jutge de Menors, previ informe favorable del Ministeri Fiscal, podrà autoritzar el

seu ingrés en els centres d'internament d'estrangers quan també hi estiguin els seus pares o tutors, ho sol·licitin aquests i hi hagi mòduls que garanteixin la intimitat familiar.

4. La incoació de l'expedient, les mesures cautelars de detenció i internament i la resolució final de l'expedient d'expulsió de l'estranger seran comunicades al Ministeri d'Affers Exteriors i a l'ambaixada o consolat del seu país.

Article 63. Procediment preferent

1. La tramitació dels expedients d'expulsió, en els supòsits de les lletres a) i b) de l'apartat 1 de l'article 54, i també les a), d) i f) de l'article 53 tindran caràcter preferent.
2. Quan de les investigacions es dedueixi l'oportunitat de decidir l'expulsió es traslladarà la proposta motivada per escrit a l'interessat perquè al·legui el que consideri adequat en el termini de quaranta-vuit hores. En els supòsits en què s'hagi procedit a la detenció preventiva de l'estranger, aquest tindrà dret a assistència lletrada que se li proporcionarà d'ofici, en el seu cas, i a ser assistit per intèrpret, i de forma gratuïta en el cas que no tingués mitjans econòmics.
3. En el supòsit de la lletra a) de l'article 53, quan l'estranger acreditat haver sol·licitat amb anterioritat permís de residència temporal per situació d'arrelament, conformement al disposat a l'article 31.4 d'aquesta Llei, l'òrgan encarregat de tramitar l'expulsió continuarà, si procedeix pel procediment establert en l'article 57.
4. L'execució de l'ordre d'expulsió en aquests supòsits s'efectuarà de forma immediata.

Article 64. Execució de l'expulsió

1. Un cop notificada la resolució d'expulsió, l'estranger estarà obligat a abandonar el territori espanyol en el termini que es fixi, que en cap cas podrà ser inferior a les setanta-dues hores, llevat dels casos en què s'apliqui el procediment preferent. En cas d'incompliment es procedirà a la seva detenció i conducció al lloc de sortida pel que s'efectuarà l'expulsió. Si l'expulsió no es pogués executar en el termini de setanta-dues hores, podrà sol·licitar-se la mesura d'internament regulada en els articles anteriors, que no podrà excedir de quaranta dies.
2. L'execució de la resolució d'expulsió s'efectuarà a càrrec de l'estranger si tingués mitjans econòmics. Cas contrari, es comunicarà al representant diplomàtic o consular del seu país, als efectes oportuns.
3. Se suspendrà l'execució de la resolució d'expulsió quan es formalitzi una petició d'asil fins que s'hagi inadmes a tràmit o resolt, conformement a allò que es disposa en la normativa d'asil.
4. No caldrà la incoació d'expedient d'expulsió per procedir al trasllat, escortats per funcionaris, dels sol·licitants d'asil la sol·licitud dels quals hagi estat inadmesa a tràmit en aplicació de la lletra e) de l'article 5.6 de la Llei 5/1984, de 26 de març, en ser responsable un altre Estat de l'examen de la sol·licitud, conformement als convenis internacionals dels que Espanya en sigui part, quan aquest trasllat es produeixi en els terminis que l'Estat responsable té l'obligació de procedir a l'estudi de la sol·licitud.

Article 65. Caràcter recurrible de les resolucions sobre estrangers. (Redactat conformement a la Llei Orgànica 8/2000, de 22 de desembre)

1. Les resolucions administratives sancionadores seran recurribles d'acord amb el que disposen les lleis. El règim de la seva executivitat serà el previst amb caràcter general.
2. En tot cas, quan l'estranger no es trobi a Espanya, podrà cursar els recursos procedents, tant en via administrativa com jurisdiccional, a través de les representacions diplomàtiques o consulars corresponents, qui els remetran a l'organisme competent.

Article 66. Obligacions dels transportistes

Tota companyia, empresa de transports o transportista estarà obligat a:

- a) Fer la deguda comprovació de la validesa i vigència, tant dels passaports, títols de viatge o documents d'identitat pertinents, com, en el seu cas, del corresponent visat dels que hauran de ser titulars els estrangers.
Per raó de les especials circumstàncies dels transports terrestres, les obligacions a què es refereix el paràgraf anterior seran aplicables exclusivament al transport terrestre internacional de viatgers i només a partir del moment en què estiguin establertes reglamentàriament pel Govern les modalitats, limitacions, exigències i condicions del seu compliment.
- b) Fer-se càrrec immediatament de l'estranger que hagués traslladat fins a la frontera aèria, marítima o terrestre corresponent del territori espanyol, si a aquest se li hagués denegat l'entrada per deficiències en la documentació necessària per a l'encreuament de fronteres.
- c) Transportar aquest estranger bé fins a l'Estat a partir del qual l'hagi transportat, bé fins a l'Estat que hagi expedit el document de viatge amb el que ha viatjat, o bé a qualsevol altre Estat on estigui garantida la seva admissió.

TÍTOL IV

Coordinació del poder públics

Article 67. Coordinació dels òrgans de l'Administració de l'Estat

1. El Govern portarà a terme una observació permanent de les magnituds i característiques més significatives del fenomen migratori per tal d'analitzar el seu impacte en la societat espanyola i facilitar una informació objectiva i contrastada que eviti o dificulti l'aparició de corrents xenòfobs o racistes.
2. El Govern unificarà en Oficines provincials els serveis existents, dependents de diferents òrgans de l'Administració de l'Estat amb competència en immigració, per tal d'aconseguir una adequada coordinació de la seva actuació administrativa.
3. El Govern elaborarà plans, programes i directrius sobre l'actuació de la Inspecció de Treball prèvia al procediment sancionador destinats especialment a comprovar el compliment del principi d'igualtat i no discriminació dels treballadors estrangers, i també el compliment efectiu de la normativa en matèria de permís de treball d'estrangers, tot això sense perjudici de les facultats de planificació que corresponguin a les Comunitats Autònomes amb competències en matèria d'execució de la legislació laboral.

Article 68. El Consell Superior de Política d'Immigració

1. Per assegurar una adequada coordinació de les actuacions de les Administracions públiques amb competències sobre la integració dels immigrants es constituirà un Consell Superior de Política d'Immigració, en el que hi participaran representants de l'Estat, de les Comunitats Autònomes i dels municipis.
2. Aquest òrgan establirà les bases i criteris sobre els que es basarà una política global en matèria d'integració social i laboral dels immigrants, per la qual cosa recaptarà informació i consulta dels òrgans administratius, d'àmbit estatal o autonòmic, i també dels agents socials i econòmics implicats en la immigració i la defensa dels drets dels estrangers.
3. El Govern complementarà i regularà, mitjançant Reial Decret, la composició, funcions i règim de funcionament del Consell Superior de Política d'Immigració.

Article 69. Suport al moviment associatiu dels immigrants

Els poders públics impulsaran l'enfortiment del moviment associatiu entre els immigrants i donaran suport als sindicats, organitzacions empresarials i a les organitzacions no governamental que, sens afany de lucre, afavoreixin la seva integració social, facilitant-los ajut econòmic, tant a través dels programes generals com en relació amb les seves activitats específiques.

Article 70. El Fòrum per a la Integració Social dels Immigrants

1. El Fòrum per a la Integració Social dels Immigrants, constituït, de forma tripartida i equilibrada, pels representants de les Administracions Públiques, de les associacions d'immigrants i de les organitzacions socials de suport, entre elles els sindicats de treballadors i organitzacions empresarials amb interès i implantació en l'àmbit immigratori, constitueix l'òrgan de consulta, informació i assessorament en matèria d'integració dels immigrants.
2. Reglamentàriament es determinarà la seva composició, competències, règim de funcionament i adscripció administrativa.

DISPOSICIONS ADDICIONALS DE LA LLEI 4/2000, D'11 DE GENER

Disposició addicional primera. Termini màxim per a la resolució d'expedients.

1. El termini general màxim per notificar les resolucions de les sol·licituds de permisos que formulin els interessats d'acord amb allò previst en aquesta Llei serà de tres mesos, comptadors a partir del dia següent al de la data en què hagin entrat en el registre de l'òrgan competent per tramitar-les. Transcorregut el termini per notificar les resolucions de les sol·licituds, llevat del disposat en l'apartat següent, aquestes podran entendre's desestimades.
2. Les sol·licituds de pròrroga del permís de residència i també la renovació del permís de treball que formulin els interessats d'acord amb el que disposa la present Llei Orgànica, es resoldran i notificaran en el termini màxim de tres mesos comptadors a partir del dia següent al de la data en què hagin entrat en el registre de l'òrgan competent per tramitar-les. Transcorregut aquest termini sense que l'Administració hagi respost expressament, s'entendrà que la pròrroga o renovació han estat concedides.

Disposició addicional segona. Subcomissions de Cooperació

En atenció a la situació territorial i a l'especial incidència del fenomen migratori i a les competències que tinguin reconegudes en els seus respectius Estatuts d'Autonomia en matèria d'execució laboral i en matèria d'assistència social, i concordant amb ells, es podran constituir subcomissions en el si de les Comissions Bilaterals de Cooperació entre l'Estat i les Comunitats Autònomes, concordant amb allò que preveuen els seus respectius Estatuts d'Autonomia, per analitzar qüestions sobre treball i residència d'estrangers que els afecten directament. En particular, en atenció a la situació geogràfica de l'arxipèlag canari, a la fragilitat dels seu territori insular i a la seva llunyania del continent europeu, d'acord amb allò establert en l'article 37.1. del seu Estatut d'Autonomia, en el si de la Comissió Bilateral de Cooperació Canàries-Estat es constituirà una subcomissió que concixerà de les qüestions que afecten directament a Canàries en matèria de residència i treball d'estrangers.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES DE LA LLEI 4/2000, D'11 DE GENER

Disposició transitòria primera. Regularització d'estrangers que es trobin a Espanya.

El Govern, mitjançant Reial Decret, establirà el procediment per a la regularització dels estrangers que es trobin en territori espanyol abans del dia 1 de juny de 1999 i que acreditin haver sol·licitat en alguna ocasió permís de residència o treball o que l'hagin tingut en els tres darrers anys.

Disposició transitòria segona. Validesa dels permisos vigents.

Els distints permisos o targetes que habiliten per entrar, residir i treballar a Espanya a les persones incloses en l'àmbit d'aplicació de la llei que tinguin validesa a la seva entrada en vigor, la conservaran pel temps per al que haguessin estat expedides.

Disposició transitòria tercera. Normativa aplicable a procediments en curs.

Els procediments administratius en curs es tramitaran i resoldran d'acord amb la normativa vigent en el moment de la iniciació, llevat que l'interessat sol·liciti l'aplicació de la present llei.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA ÚNICA DE LA LLEI 4/2000, D'11 DE GENER

Derogació normativa

Queda derogada la Llei Orgànica 7/1985, d'1 de juliol, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i totes aquelles disposicions que s'oposin a l'establert en aquesta Llei.

DISPOSICIONS FINALS DE LA LLEI 4/2000, D'11 DE GENER

Disposició final primera. Modificació de l'article 312 del Codi Penal.

L'apartat 1 de l'article 312 del Codi Penal queda redactat de la forma següent: "Article 312.

1. Seran castigats amb les penes de presó de dos a cinc anys i multa de sis a dotze mesos, els que trafiquin de manera il·legal amb mà d'obra".

Disposició final segona. Inclusió d'un nou Títol XV bis en el Codi Penal.

S'introdueix un nou Títol XV bis amb la següent redacció:

"Títol XV bis. Delictes contra els drets dels ciutadans estrangers.

Article 318 bis.

1. Els qui promoguin, afavoreixin o facilitin el tràfic il·legal de persones des de, en trànsit o amb destinació a Espanya seran castigats amb les penes de presó de sis mesos a tres anys i multa de sis a dotze mesos.
2. Els qui realitzin les conductes descrites en l'apartat anterior amb afany de lucre, o emprant la violència, intimidació o engany o abusant d'una situació de necessitat de la víctima, seran castigats amb les penes de presó de dos a quatre anys i multa de dotze a vint-i-quatre mesos.
3. S'imposaran les penes corresponents en la seva meitat superior a les previstes en els apartats anteriors, quan en la comissió dels fets s'hagués posat en perill la vida, la salut o la integritat de les persones o la víctima sigui menor d'edat.
4. En les mateixes penes de l'apartat anterior i a més en la inhabilitació absoluta de sis a dotze anys incorreran els qui actuïn prevalent-se de la seva condició d'autoritat, agent d'aquesta o funcionari públic.
5. S'imposaran les penes superiors en grau a les previstes en els apartats anteriors, en els seus respectius casos, quan el culpable pertanyés a una organització o associació, fins i tot de caràcter transitori que es dedicàs a la realització d'aquestes activitats".

Disposició final tercera. Modificacions en els articles 515, 517 i 518 del Codi Penal.

1. S'afegeix un nou apartat 6è a l'article 515 amb la següent redacció:

"6è. Les que promoguin el tràfic il·legal de persones".

2. Es modifica el primer paràgraf de l'article 517, que quedarà redactat de la següent forma:

"en els casos prevists en els números 1 i 3 al 6 de l'article 515 s'imposaran les següents penes:"

3. Es modifica l'article 518, que quedarà redactat de la següent forma:

"Els qui per la seva cooperació econòmica o de qualsevol altra mena, en tot cas rellevant, afavoreixin la fundació, organització o activitat de les associacions compreses en els números 1 i 3 al 6 de l'article 515, incorreran en la pena de presó d'un a tres anys, multa de dotze a vint-i-quatre mesos i inhabilitació per a ocupació o càrrec públic per temps d'un a quatre anys".

Disposició final quarta. Articles no orgànics.

Els preceptes continguts en els articles 10, 12, 13 i 14 no tenen caràcter orgànic, havent-se dictats en exercici d'allò que disposa l'article 149.1.2ª de la Constitució.

Disposició final cinquena. Suport al sistema d'informació de Schengen.

El Govern, en el marc d'allò previst en el Conveni d'aplicació de l'Acord de Schengen, adoptarà les mesures que calguin per mantenir l'exactitud i l'actualització de les dades del sistema d'informació de Schengen, facilitant l'exercici del dret a la rectificació o supressió de dades a les persones les dades de les quals hi figurassin.

Disposició final sisena. Reglament de la Llei.

El Govern en el termini de sis mesos aprovarà el Reglament d'aquesta Llei Orgànica.

Disposició final setena. Informació sobre la Llei a organismes i organitzacions interessats.

Des del moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern adoptarà les mesures que calguin per informar els funcionaris de les diverses Administracions públiques, als directius de les associacions d'immigrants, als Col·legis d'Advocats, als sindicats i a les organitzacions no governamentals dels canvis que sobre l'aplicació de la normativa anterior suposa l'aprovació d'aquesta Llei Orgànica.

Disposició final vuitena. Habilitació de crèdits.

El Govern dictarà les disposicions que calguin per fer front a les despeses originades per l'aplicació i desplegament de la present Llei.

Disposició final novena. Entrada en vigor.

Aquesta Llei Orgànica entrarà en vigor als vint dies de la seva completa publicació en el "Boletín Oficial del Estado".

DISPOSICIONS ADDICIONALS DE LA LLEI 8/2000, DE 22 DE DESEMBRE

Disposició addicional primera. Codi Penal.

Els Ministeris de Justícia i de l'Interior adoptaran les mesures que calguin perquè la Comissió Tècnica constituïda en el si del Ministeri de Justícia per a l'estudi de la reforma del sistema de penes del Codi Penal, examini les modificacions que calguin quant als delictes de tràfic il·legal de persones, en particular en els casos en els que hi intervinguin organitzacions que, sense afany de lucre, afavoreixin aquest tràfic.

Disposició addicional segona.

Es modifica l'article 89 del Codi Penal a través de l'addició d'aquest nou apartat:

"4. Les disposicions establertes en els aparats anteriors no seran d'aplicació als estrangers que hagin estat condemnats per la comissió de delictes a què es refereixen els articles 312, 318 bis, 515.6è, 517 i 518 del Codi Penal".

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES DE LA LLEI 8/2000, DE 22 DE DESEMBRE

Disposició transitòria primera. Validesa dels permisos vigents.

1. Els distints permisos o targetes que habiliten per entrar, residir i treballar a Espanya a les persones incloses en l'àmbit d'aplicació de la present Llei que tinguin validesa a la seva entrada en vigor, la conservaran pel temps per al que haguessin estat expedides.
2. Les sol·licituds presentades amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta Llei es tramitaran i resoldran conformement a la normativa vigent en el moment de la sol·licitud, llevat que l'interessat sol·liciti l'aplicació d'allò previst en la present Llei.

3. En la seva renovació, els titulars de permís de treball B inicial, podran obtenir un permís de treball C, i els permisos de treball B renovat o C, un permís permanent. Reglamentàriament s'establirà la taula d'equivalències amb els permisos anteriors a la Llei.

Disposició transitòria segona. Normativa aplicable a procediments en curs. Els procediments administratius en curs es tramitaran i resoldran d'acord amb la normativa vigent en el moment de la iniciació, llevat que l'interessat sol·liciti l'aplicació de la present Llei.

Disposició transitòria tercera. Taxes.

Fins que no es despleguin les previsions establertes en el capítol IV del Títol II, seguiran en vigor les normes reguladores de les taxes per concessió de permisos i autoritzacions d'estrangeria, i també les seves modificacions, pròrrogues i renovacions.

Disposició transitòria quarta.

El Govern, mitjançant Reial Decret, establirà els requisits que permetin, sense necessitat de presentar nova documentació, la regularització dels estrangers que es trobin a Espanya i que havent presentat sol·licitud de regularització a l'empara d'allò que preveu el Reial Decret 239/2000, de 18 de febrer, l'hagin vist denegada, exclusivament, per no complir el requisit de trobar-se a Espanya abans de l'1 de juny de 1999.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA ÚNICA DE LA LLEI 8/2000, DE 22 DE DESEMBRE

1. Resten derogades totes les normes d'igual o inferior rang en allò que contradiguin o s'oposin a la present Llei.
2. Resta igualment derogat l'apartat D de l'article 5.III de la Llei 7/1987, de 29 de maig, de taxes consulars.

DISPOSICIONS FINALS DE LA LLEI 8/2000, DE 22 DE DESEMBRE

Disposició final primera. Article amb rang de Llei Orgànica.

1. Tenen caràcter orgànic els següents preceptes de la Llei 4/2000, segons la numeració que estableix aquesta Llei, els continguts en el Títol I, llevat dels articles 10, 12, 13 i 14; del Títol II, els articles 25 i 31.2. i del Títol III els articles 53, 54.1 i 57 a 64. Així mateix, tenen caràcter orgànic les disposicions addicionals segona, derogatòria i l'apartat primer d'aquesta disposició final primera de la present Llei, i també les disposicions finals primera a tercera de la llei 4/2000.
2. Els preceptes de la present Llei, que no tenen caràcter orgànic, s'entendran dictats a l'empara d'allò disposat a l'article 149.1.1^a i 2^a de la Constitució.

Disposició final segona. Reglament de la Llei.

El Govern, en el termini de sis mesos des de la publicació de la present Llei Orgànica, aprovarà el Reglament de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener.

Disposició final tercera. Informació sobre la Llei a organismes i organitzacions interessats.

Des del moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern adoptarà les mesures que calguin per informar sobre l'aplicació de la normativa anterior que suposa l'aprovació d'aquesta llei Orgànica.

Disposició final quarta. Habilitació de crèdits.

El Govern dictarà les disposicions que calguin per fer front a les despeses originades per l'aplicació i desplegament de la present Llei.

Disposició final cinquena. Entrada en vigor.

Aquesta Llei Orgànica entrarà en vigor al mes de la seva completa publicació en el "Boletín Oficial del Estado".